

VAASAN HOVIOIKEUS
PL 217, 65101 VAASA
puh: 06-3238 211
fax: 06-3238 295

12.9.2003

OIKEUSMINISTERIÖ

15. 09. 2003
ad 2, 31, 2003
Penttinen

Oikeusministeriön kirje 16.6.2003
OM 2/31/2003

Oikeusministeriö on pyytänyt hovioikeudelta lausuntoa tuomareiden palkankorotusta ja lisäpalkkioiden kohdentamista käsitelleen työryhmän mietinnöstä. Hovioikeus esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa:

Tuomareiden palkankorotusten kohdentaminen

Ehdotus lähtee siitä, ettei virkaehtosopimusperusteisten palkankorotusten kohdentaminen tuomioistuinten sisällä virkaikäjärjestyksessä ole oikeuden- eikä tarkoituksenmukainen, koska se käytännössä johtaa siihen, että osa tuomareista saa ylemmän palkkausluokan viran hakumenettelyssä, jossa arvioidaan kaikkia nimitysperusteita ja osa pelkästään kyseisessä tuomioistuimessa suoritetun työskentelyn perusteella. Työryhmä ei tässä kohdin kyseenalaista tuomareiden palkkauksen perustumista virkaehtosopimusjärjestelmään, vaikka se toisaalla toteaa, että "tuomareiden palkkauksen perustuminen kokonaisuudessaan suoraan lakiin turvaisi tuomareiden riippumattomuutta nykyistä virkaehtosopimusmenettelyä paremmin." (s. 8).

Ehdotuksen peruslähdekohtaksi valittu ongelma on olemassa ja se kaipaa ratkaisua. Työryhmän ehdottama ratkaisu viran julistamisesta pelkästään samassa tuomioistuimessa toimivien alemman palkkausluokan tuomarien haettavaksi on johdonmukainen ratkaisukeino siinä tilanteessa, että tuomareiden palkkauksen perustuminen virkaehtosopimukseen hyväksytään, mitä työryhmäkään ei itse asiassa näyttäisi tekevän. Ongelma olisikin vastaisuudessa parhaimmin ratkaistavissa sillä, että tuomareiden palkkaus muutettaisiin lakiperusteiseksi siten, että kaikilla käräjätuomareilla toiselta puolen ja kaikilla hovioikeudenneuvoksilla toiselta puolen lähtökohtaisesti olisi keskenään yhtäläinen palkkausluokka, jota jo heidän tehtäviensä ja vastuunsa samankaltaisuus puoltaa. Tällöin vältettäisiin lisäksi se henkilöstöhallinnon kannalta kielteinen vaikutus, johon ehdotettu "oman talon väen" keskenään kilpailuttaminen väistämättä johtaa. Näin myös säästettäisiin työryhmäehdotuksen aiheuttama lisätyömäärä, jota ei voida pitää esityksessä todetuin tavoin vähäisenä ainakaan hovioikeuksien tai tuomarivalintalautakunnan näkökulmasta.

Johtamislisä

Hovioikeus on lausunnossaan käräjäoikeuslakityöryhmän mietinnöstä (oikeusministeriön kirje 22.5.2003, OM 1/31/2003) todennut, että ehdotus osastojaosta käräjäoikeuden tehokkaan toiminnan turvaamiseksi ja tuomareiden oikeudellisen asiantuntemuksen syventämiseksi on selkeyttävä sekä suurissa käräjäoikeuksissa jo vallitsevien olosuhteiden että pienten käräjäoikeuksien yhdistämistävoitteiden kannalta. Osastojaon oikeudellinen sääntely myös siten, että lakiin otetaan säännökset osaston tai jaoston johtajan valintamenettelystä ja valintakriteereistä on näin ollen niin ikään tervetullut ja tarpeellinen.

Mietinnössä on haluttu säilyttää käräjäoikeuden laamannin tai hallinto-oikeuden ylituomarin keskeinen asema nimitysmenettelyssä. Lopullinen nimitysvalta on kuitenkin haluttu siirtää Korkeimmalle oikeudelle tai Korkeimmalle hallinto-oikeudelle, koska uhkakuvaksi on nähty nimitettävän tuomarin mahdollinen riippuvuus nimittäjästään ja osassa työntekijöissä syntyvä epäily siitä, ettei nimitys ole tapahtunut asiallisin perustein. Ongelman olemassaoloa ei ole syytä epäillä, joskaan hovioikeuden tiedossa ei ole sen käytännön merkitys. Toimikunnan enemmistön ehdotus näyttää etenkin periaatteelliselta kannalta parhaalta ratkaisulta ongelmaan. Vaihtoehtoisena ratkaisumallina voitaisiin kuitenkin pohtia nimitysvallan säilyttämistä päällikkötuomarilla siten, että hän tekisi perustellun ratkaisun, joka tulisi olla mahdollista riitauttaa ja saattaa tarvittaessa Korkeimman oikeuden tai Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi. Ehdotettu vaihtoehtoinen ratkaisumalli korostaisi päällikkötuomarin asemaa ja olisi omiaan vähentämään tarpeetonta lisätyötä ylimmissä oikeuksissa, koska niissä ei olisi pääsääntöisesti tarvetta poiketa laamannien ja ylituomarien tekemistä esityksistä. (mietintö s. 10).

Lakiesityksen 18 a §:n otsikko tulisi joka tapauksessa muuttaa pykälän sisältöä paremmin kuvaavaksi *johtavan tuomarin määrääminen*.

Presidentti

Ingvar Krook

Kansliapäällikkö

Tomi Vistilä

Hovioikeuden lausunnon ovat valmistelleet presidentti Ingvar Krook, hovioikeudenneuvos Seppo Männikkö ja kansliapäällikkö Tomi Vistilä.